Raadsinformatiebrief

Datum	3 februari 2026	Zaaknummer	
		Portefeuille	Economie, financiën, dienstverlening J.H.M. Goijaarts
Onderwerp	Bijstelling van de geraamde algemene uitkering uit het gemeentefonds op basis van de decembercirculaire 2025 en actualisatie verdeelmaatstaf.		

Behandeling in commissie
Niet van toepassing

Kennisnemen van:
Bijstelling van de geraamde algemene uitkering uit het gemeentefonds op basis van de decembercirculaire 2025 en actualisatie verdeelmaatstaf.

Aanleiding
Onlangs is de decembercirculaire 2025 ontvangen. In 2025 zijn er 3 circulaires verschenen. De meicirculaire geeft de vertaling van de voorjaarsnota, de septembercirculaire de vertaling van de miljoenennota, de decembercirculaire rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. In dit voorstel wordt duidelijkheid verschaft over de verschillen tussen de decembercirculaire 2025 van de algemene uitkering voor de jaren 2025 en met 2026 ten opzichte van de septembercirculaire 2025.
• De financiële gevolgen voor 2025 worden verwerkt als onderdeel van de jaarrekening 2025.
• De financiële gevolgen voor de algemene uitkering van 2026 e.v. worden verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2026.

Kernboodschap
Van een structureel effect rechtstreeks voortvloeiend uit de decembercirculaire is geen sprake. Wel ontstaat er een structureel effect als gevolg van nadere vaststelling door het CBS van het aantal huishoudens met een laag inkomen door het CBS.

Kennis te nemen van de decembercirculaire 2025
Onlangs is de decembercirculaire 2025 ontvangen. De decembercirculaire rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af. Het Rijkt werkt volgens een kasstelsel en kosten worden geboekt in het jaar dat betaald is. Dit betekent dat (deels) de middelen welke de gemeenten ontvangen voor het jaar 2025 eerst in het jaar 2026 tot uitgaven zullen leiden.
De decembercirculaire 2025 bevat geen nieuwe accresramingen.

De gevolgen voor het jaar 2025 verwerken als onderdeel van de jaarrekening 2025.

De financiële gevolgen voor 2025 worden verwerkt als onderdeel van de jaarrekening 2025. Bij de september- en de decembercirculaire zijn diverse extra middelen beschikbaar gesteld waarvoor de uitgaven vaak pas vanaf 2026 worden gedaan.
De commissie BBV heeft aangegeven dat het niet mogelijk is om deze lasten op de balans van de jaarrekening 2025 als “nog te betalen” op te nemen. De inkomsten worden wel toegerekend aan 2025, gaan mee in de resultaatbepaling van het jaar 2025 en mogen worden overgebracht naar 2026 via resultaat(bestemming).
Bij bestemming van het jaarresultaat 2025 zullen deze middelen voor zover niet uitgegeven worden overgeheveld naar 2026.

De gevolgen voor de jaren 2026 en verder worden verwerkt in de 1e bestuursrapportage 2026 van de gemeente Meierijstad.
De bijstellingen voor de jaren na 2025 zijn beperkt. De uitkering van een deel van de verdeelreserve geeft een incidenteel positief effect van € 125.132.

Structureel effect: actualisatie van de aantallen van de verdeelmaatstaf “huishoudens met een laag inkomen met drempel”
Van een structureel effect rechtstreeks voortvloeiend uit de decembercirculaire is geen sprake. Wel ontstaat er een structureel effect als gevolg van nadere vaststelling door het CBS van het aantal huishoudens met een laag inkomen.

Technische toelichting.
De algemene uitkering uit het gemeentefonds wordt verdeeld met maatstaven. Er zijn simpele maatstaven (zoals het aantal inwoners) en er zijn ingewikkelde maatstaven. Er zijn maatstaven die weinig geld verdelen en er zijn er die veel geld verdelen. Zoals eerder gemeld is bij de invoering van het nieuwe verdeelstelsel in 2023 voor het gemeentefonds het belang van de maatstaf "huishoudens met een laag inkomen" aanzienlijk toegenomen (momenteel zo'n 21% van het totaal). Daarnaast is het een moeilijk in te schatten en sterk fluctuerende maatstaf, waarvan het financiële effect erg groot is.
Vanaf 2024 is de methodiek van de berekening van de maatstaf huishoudens met laag inkomen binnen de algemene uitkering gewijzigd. Voor het jaar 2024 is de uitkering gebaseerd op de aantallen van het uitkeringsjaar 2023. Vanaf 2025 is dit overgegaan naar een 2-jaars gemiddelde en vanaf 2026 naar een 3-jaars gemiddelde. Tevens is ook de definitie van een huishouden met laag inkomen met ingang van het verdeelmodel vanaf 2023 gewijzigd.

De maatstaf huishoudens met een laag inkomen heeft een groot gewicht binnen de berekening van de algemene uitkering. Schommelingen in de maatstaf hebben een grote impact op de totale uitkering. In dat verband heeft het Rijk bij de meicirculaire 2025 nog een waarschuwing afgegeven om de nodige voorzichtigheid te betrachten bij de meerjarige berekening van de maatstaf.

Actualisatie aantallen
Het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) heeft op 9 december 2025 een actualisatie van aantallen voor de maatstaf huishoudens met een laag inkomen met drempel naar gemeente voor de jaren 2023-2025 gepubliceerd. Het CBS verzamelt de gegevens van de lage inkomens en in de uitkering wordt dit tot uitdrukking gebracht met stappen per 100. In de berekening van de decembercirculaire 2025 zijn de definitieve aantallen van het jaar 2023 verwerkt. Uit deze berekening blijkt dat het aantal huishoudens met laag inkomen in 2023 sterk is toegenomen. Het nu bekende aantal van 2023 is definitief en is voorlopig ook meerjarig aangehouden. Een toename van 300 in de aantallen geeft een effect op de algemene uitkering van ongeveer €

900.000 in 2025, € 1.200.000 in 2026, € 1.800.000 in 2027 en € 1.700.000 vanaf 2028. Het is nog niet duidelijk hoe het verloop in aantallen in de komende jaren zal zijn. Daarnaast zal BZK de actualisatie van CBS verwerken in de meicirculaire 2026.

Uitgangspunten oormerken van middelen uit algemene uitkering
Bij de uitgangspunten van de begroting 2026 is voorgesteld om de volgende werkwijze te hanteren voor het oormerken van middelen uit de algemene uitkering:

- Nieuwe middelen voor een bepaald taakveld reserveren we binnen het taakveld algemene uitkering tot de eerstvolgende kadernota/programmabegroting. Op basis van een apart voorstel vindt onderbouwing plaats waarom het geld nodig is binnen het taakveld. Bij de kadernota/programmabegroting vindt dan integrale afweging plaats. Middelen kunnen dan ingezet worden voor het betreffende taakveld of toegevoegd worden aan de algemene middelen van de gemeente.
- Bij een verhoging/verlaging van bestaande middelen die geoormerkt zijn ook de verhoging/verlaging oormerken.

In onderstaande tabel zijn de voor Meierijstad relevante mutaties van de decembercirculaire verwerkt. Vervolgens worden per onderdeel de mutaties toegelicht.

Mutaties decembercirculaire 2025	2023	2025	2026	2027	2028	2029
ALGEMENE UITKERING						
Ontwikkeling uitkeringsbasis, hogere belastingcapaciteit	242.849					
bijstelling aantal belastingcapaciteit	70.565					
Uitkeren verdeelreserve 2026			125.132			
Kinderopvang pleegouders		49.824				
Hervormingsagenda jeugd		8.963				
Weeffout jeugdzorg		-43.118				
Wet versterking regie volkshuisvesting		240.170				
Landelijke Vreemdelingen Voorziening		-36.214				
BRP logisch ontwerp		6.294				
BRP experiment		2.485				
Bijdrage gebruik BRP		-23.917				
Handelsregister KvK		-10.454				
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)			1.692			
Mutatie aantal huishoudens met laag inkomen (def. 2023)		923.071	1.185.262	1.808.167	1.677.896	1.734.742
vervallen opgenomen stelpost		-570.000				
DECENTRALISATIE EN INTEGRATIE-UITKERINGEN						
Compensatie medewerkers sociaal ontwikkelbedrijven		1.095.356				
Meerkosten Oekraïne sociaal domein		185.168				
Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp		27.069				
Startbanen statushouders		269.231				
Wet betaalbare huur		3.015				
Work in NL Betrekken zelforganisaties en sleutelpersonen		35.000				
Implementatie Plateau 2		13.304				
Totaal toename algemene uitkering decembercirculaire 2025	313.414	2.175.248	1.312.086	1.808.167	1.677.896	1.734.742
Te oormerken middelen						
Kinderopvang pleegouders		49.824				
Hervormingsagenda jeugd		8.963				
Wet versterking regie volkshuisvesting		240.170				
BRP logisch ontwerp		6.294				
BRP experiment		2.485				
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)			1.692			
Compensatie medewerkers sociaal ontwikkelbedrijven		1.095.356				
Meerkosten Oekraïne sociaal domein		185.168				
Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp		27.069				
Startbanen statushouders		269.231				
Wet betaalbare huur		3.015				
Work in NL Betrekken zelforganisaties en sleutelpersonen		35.000				
Implementatie Plateau 2		13.304				
Totaal te oormerken middelen	0	1.935.879	1.692	0	0	0
netto-resultaat decembercirculaire 2025	**313.414**	**239.369**	**1.310.394**	**1.808.167**	**1.677.896**	**1.734.742**

Bijstelling 2023

De uitkeringsfactor voor 2023 stijgt ten opzichte van de septembercirculaire 2025. Deze bijstelling wordt veroorzaakt door het verwerken van de definitieve volumes voor de Waardering Onroerende Zaken (WOZ)-waarden waardoor de OZB-maatstaven wijzigen. Deze bijstelling geeft een voordeel voor de jaarrekening 2025.

Kinderopvang pleegouders

Bij Voorjaarsnota 2025 is door de Rijksoverheid extra geld beschikbaar gesteld als bijdrage voor de kosten die pleegouders maken voor kinderopvang en buitenschoolse opvang van hun pleegkinderen. Pleegouders betalen nu een eigen bijdrage in de kosten van kinderopvang en buitenschoolse opvang; dit zijn kosten die overblijven na het ontvangen van de eventuele kinderopvangtoeslag. In 2025 wordt eenmalig € 10,7 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds. Gemeenten en pleegzorgaanbieders gaan afspraken met elkaar maken hoe pleegouders aanspraak kunnen maken op deze bijdrage.

Voor de jaren 2026 en 2027 staat € 10,7 miljoen gereserveerd op de begroting van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS). De Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen, Jeugdzorg Nederland en de VNG werken met VWS aan een wijze waarop deze middelen aan pleegouders worden uitgekeerd.

Hervormingsagenda jeugd
Voor de uitvoering van de Hervormingsagenda Jeugd is voor 2025 € 9 miljoen overgeheveld naar de begroting van het ministerie van VWS. De beschikbare middelen ad € 9 miljoen voor 2025 zijn niet volledig besteed en een bedrag van € 2,2 miljoen wordt teruggeboekt naar het gemeentefonds.

'Weeffout' jeugdzorg
Bij de decentralisatie van de jeugdzorg is € 90 miljoen van het provinciefonds overgeheveld naar het gemeentefonds. Bij de berekening van de bedragen is geen rekening gehouden met het feit dat de steden Amsterdam, Rotterdam en Den Haag zelf al verantwoordelijk waren voor de jeugdzorg. Hierdoor is destijds € 10 miljoen structureel teveel overgeheveld van het provinciefonds naar het gemeentefonds. Voor 2025 wordt dit nu gecorrigeerd. In de meicirculaire 2026 volgt de correctie voor 2026 en verder.

Wet versterking regie volkshuisvesting
In een onderzoek is vastgesteld dat de werkzaamheden van het wetsvoorstel Versterking regie volkshuisvesting financiële gevolgen hebben voor gemeenten in de vorm van incidentele en structurele uitvoeringslasten. Voor de compensatie van de geïdentificeerde incidentele uitvoeringslasten wordt € 48,8 miljoen aan het gemeentefonds toegevoegd.

Landelijke Vreemdelingen Voorziening
Het kabinet heeft besloten de Rijksbijdrage aan de Landelijke Vreemdelingen Voorziening (LVV), waarvan een gedeelte ten laste kwam van de algemene uitkering van het gemeentefonds, stop te zetten vanaf 2025. Gemeenten hebben de mogelijkheid om onderdak voor niet rechtmatig in Nederland verblijvende vreemdelingen zelfstandig te financieren. De VNG heeft de fondsbeheerders verzocht om in het jaar 2025 nog eenmaal € 9,4 miljoen te onttrekken aan het gemeentefonds en aan de desbetreffende gemeenten te verstrekken met een decentralisatie-uitkering.

BRP logisch ontwerp
In verband met extra kosten, die gemeenten in 2025 maken voor aanpassingen in de decentrale systemen van de BRP wordt in totaal € 1,3 miljoen toegevoegd aan het gemeentefonds.

BRP experiment
In het najaar van 2023 is het besluit experimenten bijhouden BRP in werking getreden met het oogmerk de ingeschrevene in de BRP op het woonadres te informeren over inschrijvingen op het betreffende adres. De gemeenten ontvangen jaarlijks gedurende de looptijd van het experiment (2023-2026) een vergoeding voor de verplichte medewerking aan de evaluatie van € 2.400 per gemeente. In 2025 wordt een bijdrage van € 850.000 aan het gemeentefonds toegevoegd.

Bijdrage gebruik BRP
Voor de Basisregistratie Personen (BRP) wordt vanwege extra gebruik door gemeenten in 2025 een aanvullende bijdrage doorbelast van € 5,1 miljoen.

Handelsregister KvK
De Kamer van Koophandel (KvK) beheert in opdracht van het ministerie van Economische Zaken (EZ) het Handelsregister. Dit register is de basisregistratie waarin alle bedrijven en rechtspersonen ingeschreven staan. Daarnaast staan alle andere organisaties die deelnemen aan het economisch verkeer in dit register. Sinds 1 januari 2014 is sprake van inputfinanciering voor het overheidsgebruik van het Handelsregister waarbij gemeenten bijdragen in de kosten. Voor 2025 wordt een aanvullende bijdrage in de kosten van € 2,3 miljoen doorbelast in verband met sterk gestegen kosten en wegvallende inkomsten.

Compensatie medewerkers sociaal ontwikkelbedrijven
Medewerkers van sociaal ontwikkelbedrijven ondervinden nadelige gevolgen van de fiscale maatregelen uit het Belastingplan 2025. In de decembercirculaire 2025 is € 40 miljoen voor 2025 toegevoegd om medewerkers van sociaal ontwikkelbedrijven compensatie te bieden voor deze nadelige gevolgen.

Meerkosten Oekraïne sociaal domein
De verantwoordelijkheid voor de zorg en ondersteuning vanuit de Wmo, de Jeugdwet en de Wet publieke gezondheid voor de uitvoering van het basistakenpakket Jeugdgezondheidszorg, het Rijksvaccinatieprogramma en het prenataal huisbezoek ligt voor Oekraïense ontheemden bij gemeenten.
De compensatie is vastgesteld op basis van onderzoek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) naar daadwerkelijke opgevangen Oekraïense ontheemden per gemeente in het jaar 2025 en op basis van extern onderzoek naar de gemiddelde gemeentelijke zorgkosten per ontheemde. Op basis daarvan is een bedrag van € 33 miljoen beschikbaar.

Aanvullende ondersteuning lokale energiehulp
Het doel van deze uitkering is om gemeenten extra middelen te geven voor hulp aan huishoudens met een hoge energierekening en een laag inkomen. Veel gemeenten hebben al een lokale aanpak via de SPUK Energiearmoede. Uit onderzoek van TNO blijkt dat gemeenten de doelgroep niet altijd goed bereiken. Daarom is een portaal ontwikkeld door SZW, het Tijdelijk Noodfonds Energie en de VNG, waarmee gemeenten (met toestemming) contactgegevens van aanvragers kunnen krijgen. Gemeenten kunnen de extra middelen gebruiken voor hun bestaande aanpak en met deze gegevens gericht huishoudens benaderen. In 2025 ontvangen gemeenten samen € 9,8 miljoen, verdeeld op basis van het percentage energiearmoede per gemeente. Naar verwachting komen in het voorjaar van 2026 extra middelen beschikbaar.

Startbanen statushouders
Om de arbeidsparticipatie van statushouders te verbeteren, ontvangen centrumgemeenten in totaal € 3,8 miljoen.

Wet betaalbare huur
De Wet maximering huurprijsverhogingen liberaliseerde huurovereenkomsten, stelt een maximum aan de jaarlijkse huurverhogingen voor geliberaliseerde huurovereenkomsten. Gemeenten hebben sinds 1 juli 2024 handhavende bevoegdheden ten aanzien van verhuurders die zich niet aan deze maximering houden. In 2024 zijn er middelen overgeboekt voor de implementatie van de wet en de daaruit volgende toezicht en handhavingskosten in 2024. Voor de uitvoering van de wet is in 2025 is een bedrag van € 1 miljoen beschikbaar. De Wet maximering huurprijsverhoging geliberaliseerde huurovereenkomsten loopt tot 1 mei 2029. Naar verwachting worden in het voorjaar van 2026 aanvullende middelen voor de periode 2026-2029 beschikbaar gesteld.

Work in NL Betrekken zelforganisaties en sleutelpersonen
Met het project Work in NL wordt goede informatievoorziening, hulp en dienstverlening aan EU arbeidsmigranten gerealiseerd. Om arbeidsmigranten goed te kunnen bereiken is het noodzakelijk dat zelforganisaties (organisaties ontstaan vanuit de doelgroep) en sleutelpersonen nauw betrokken worden.
Om deze aanpakte ondersteunen is aanvullend een bedrag van € 603.000 beschikbaar.
Het bedrag wordt verdeeld over de deelnemende arbeidsmarktregio's en verstrekt aan de centrumgemeente van de arbeidsmarktregio.
De deelnemende arbeidsmarktregio's regio's konden hiervoor een aanvraag doen.

Implementatie Plateau 2
Op dit moment worden gegevens over inburgeraars onder de Wet inburgering 2021 vaak handmatig uitgewisseld, wat foutgevoelig en tijdrovend is.
Daarom wordt gewerkt aan een systeem voor geautomatiseerde gegevensuitwisseling binnen de inburgeringsketen ("plateau 2"), dat vanaf 2026 stapsgewijs wordt ingevoerd.
Gemeenten kunnen de ontvangen bijdrage gebruiken voor investeringen die hiervoor nodig zijn. In totaal gaat het om € 4,6 miljoen, gelijk verdeeld over alle gemeenten.

2026
Capaciteit decentrale overheden klimaat- en energiebeleid (CDOKE)
Voor 2026 is in totaal ruim € 666 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten om uitvoering te kunnen geven aan hun taken op het gebied van klimaat- en energiebeleid (septembercirculaire 2025). Het bedrag (voor Meierijstad € 2.939.406) is opgenomen in de algemene uitkering 2025. Er vindt een kleine bijstelling plaats.

Gedeeltelijk uitkeren verdeelreserve 2026
De uitkeringsfactor voor 2026 stijgt ten opzichte van de septembercirculaire 2025. Het vrijvallen van een gedeelte van de verdeelreserve5 in 2026 (€ 20 miljoen op
een totaal van € 40 miljoen) heeft een opwaarts effect op de uitkeringsfactor van circa 1 punt.

Actualisatie van de aantallen van de verdeelmaatstaf "huishoudens met een laag inkomen met drempel"
Voor toelichting: zie tekst eerder in deze RIB.

Communicatie
N.v.t.

Participatie
N.v.t.

Duurzaamheid

Hoe draagt de informatie uit deze Raadsinformatiebrief bij aan de duurzaamheidsdoelen?			
Doel	**Toelichting**	**Positieve invloed**	**Negatieve invloed**
CO2-neutraal	Fossielvrij door besparen en duurzame warmte en opwek		
MVO	Eerlijke en duurzame handel en bedrijfsvoering		
Circulair	Minder CO2-uitstoot en gebruik van materialen door kringlopen te sluiten		
Schone lucht	Gezondheidswinst door minder schadelijke uitstoot		
Klimaatbestendig	Mensen en omgeving bestand tegen extremer weer		
Biodiversiteit	Behoud soorten is verplicht, verbetering waar mogelijk		
Heb je alternatieven overwogen of belangen afgewogen?			

Financiën

Zie voorgaande toelichting.

Budgettair voordeel:

Mutaties decembercirculaire 2025	2023	2025	2026	2027	2028	2029
netto-resultaat decembercirculaire 2025	313.414	239.369	1.310.394	1.808.167	1.677.896	1.734.742

Planning

N.v.t.

Bijlage(n)

-

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders van de gemeente Meierijstad

De secretaris, De burgemeester

drs. M.J.M. Meertens ir. C.H.C. van Roolj